

## Büyük Azılar Bölgesinde Fazla Dişler ve Ektopi

*Prof. Dr. Gündüz Bayırlı (\*), Dr. Mete Üçok (\*\*)*

Dişlerin normal yerinden uzakta yerleşip gelişmesine ektopi «ectopia» denir. Daha çok üst kaninlerin burun boşluğunda, göz çukurunda veya yakınlarında yerleştiği görülmüştür (5). Subramanian ve ark. (6) 5 yaşındaki bir kızda, tümüyle gelişmiş iki dişin sağ alt göz kapağında sürdüğünü bildirmişlerdir. Yarık damak ve yarık dudak olgularında, koronoid çıkıntının konjenital bozukluklarında ektopi görülmüştür. Ayrıca tümörlerin ve kistlerin itmesiyle de dişlerin normal yerinden uzağa gittikleri bilinmektedir. Markowitz ve ark. (3) bir hastada sağ ve solda ramus içinde gömük üçüncü büyük azı görmüşlerdir. Najjar ve ark. (4) göz çukuru yanında gömük üçüncü büyük azı gördüklerini bildirmişlerdir.

Dördüncü büyük azılar daha çok üst çenede oluşurlar. Bu dişlerin şekil ve hacimleri çok değişik olabilir. Bu büyük azılar diş laminasının distale doğru uzaması ve sonunda tomurcuklar oluşmasıyla teşekkül eder. Ayrıca üçüncü büyük azı germinin, hattâ ikinci büyük azı germinin bölünmesiyle de oluşabildikleri ileri sürülmüştür. Çoğu kez üçüncü ve dördüncü büyük azılar

(\*) İ.Ü. Dişhekimliği Fakültesi, Diş Hastalıkları ve Diş Tedâvisi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

(\*\*) İ.Ü. Dişhekimliği Fakültesi, Diş Hastalıkları ve Diş Tedâvisi Anabilim Dalı Asistanı.

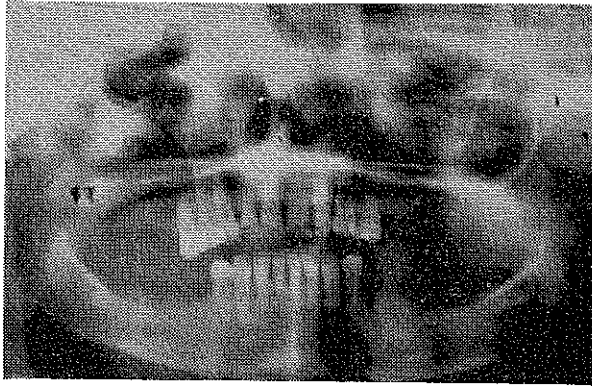
ikiz olarak gelişirler (1). Hemmig (2) alt çenede gömük ve kaynaşmış üçüncü ve dördüncü büyük azları bildirmiştir.

Dil tarafında, dişler arasında ve kökler arasında gelişen fazla büyük azlar çok küçük dişler hâlinde dirler ve yakınlarındaki büyük azyyla ikiz olarak teşekkül ederler.

Kliniğimize gelen iki hastada görülen üst çene azı dişlerinde hem diş fazlalığı ve hem de ektopi, çok az rastlanmaları nedeniyle ilginç bulunmuştur.

### VAK'A BİLDİRİSİ

Birinci hastamız 30 yaşında bir kadın olup, üst sağ çenenin arka bölgesinde ağrı nedeniyle kliniğimize gelmiştir. Üst sağ büyük azlar bölgesinden alınan periapikal radyografilerde diş ve kemikle ilgili hiçbir patolojik durum görülmedi. Daha sonra ortopantomograf alındı ve bu radyografide üst sağ göz çukurunun hemen sağ tarafında bir büyük azı olduğu görüldü (Resim : 1).



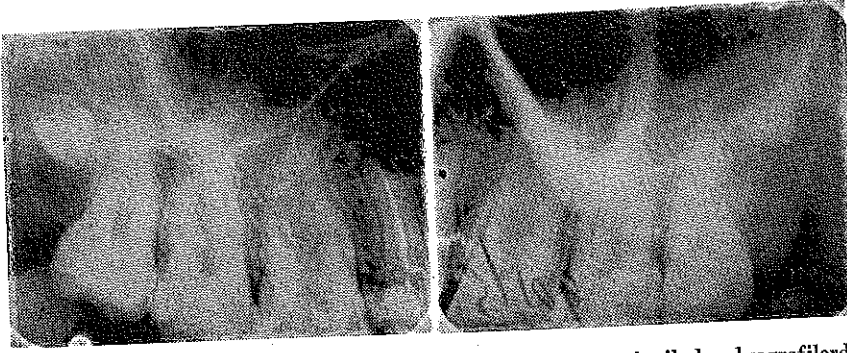
Resim : 1 — Hastadan alınan panoramik radyografide üst sağ göz çukurunun hemen yanında, üçüncü büyük azı görülüyor.

Bu gömük üçüncü büyük azının bulunduğu yerin, genellikle görülenden daha yukarıda olduğu saptandı (Resim : 2). Daha sonra hastanın bu dişi çekildi.



Resim : 2 — Aynı hastadan alınan lateral baş radyografisinde, üst sağ büyük azının göz çuruna ne kadar yakın olduğu görülüyor.

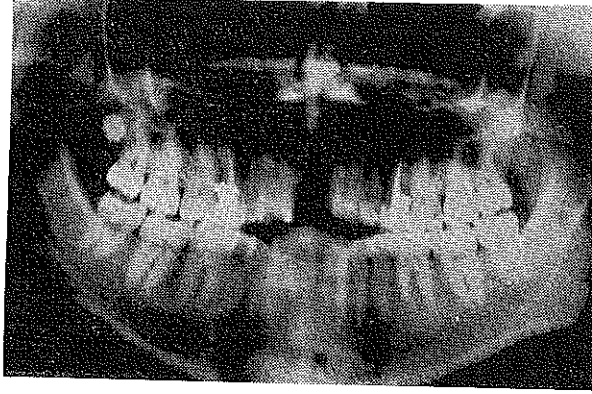
İkinci hastamız 22 yaşında bir erkekti ve çürük dişlerinden şikâyetçi olması nedeniyle kliniğimize başvurmuştu. Diş çürüklerinin saptanması amacıyla üst sol büyük azılar bölgesinden alınan periapikal radyografisinde, üçüncü büyük azının distalinde fazla bir diş gözlemlendi. Üst sağ büyük azılar bölgesinden alınan radyografide de fazla bir azı dişi vardı (Resim : 3). Bun-



Resim : 3 — Üst sağ ve sol büyük azılar bölgelerinden alınan periapikal radyografilerde, iki tane fazla büyük azı görülüyor.

dan sonra hastanın çekilen panoramik radyografisinde üst sağ ve sol büyük azılar bölgesindeki fazla dişlerin konumları saptandı ve alt çenede ise herhangi bir fazla diş bulunmadığı anlaşıldı (Resim : 4). Üst sağ büyük azılar bölge-

sindeki fazla dişin normal konumda olmasına karşılık, üst sol büyük azılar bölgesindeki fazla dişin normal yerinden çok uzakta ve uzun ekseninin vestibül-palatinal yönde olduğu ve her iki fazla dişin de köklerinin gelişmediği saptandı. Yapılan klinik muayenede ise, her iki dişin gömük durumda bulundukları ve hastanın bu dişlerden hiçbir şikâyetinin olmadığı belirlendi.



Resim : 4 — Aynı hastadan alınan panoramik radyografide, üst çenede iki tane fazla büyük azı görülmüyor; soldaki çok daha yukarıda.

### TARTIřMA

Normal konumundan farklı teşekkül etmiş dişlerin saptanmasında, periapikal radyografiler yeterli olmamakta ve istenilen sonucu vermemektedirler. Bu nedenle bu tür dişlerin konumlarını saptamada periapikal radyografilere ek olarak, ekstraoral radyografiler almanın ya da panoramik radyografi çektirmenin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Panoramik radyografi bilhassa alt çene köşesini, ramusu; üst çenede de sinüsleri ve hattâ göz çukurlarına kadar olan bölgeyi göstermesi bakımından, özellikle ektopi vak'alarında çok faydalıdır.

### SUMMARY

A 30 year old woman presented with pain and discomfort in the right maxillary region. Periapical radiographs failed to reveal bony or dental pathosis. Subsequent orthopantomograph (Figure: 1) and skull x-ray films (Figure : 2) revealed the presence of impacted third molar at the level of the

floor of the right orbital area. Although the position assumed by the impacted third molar is higher than usual, this case demonstrates the need to augment periapical radiographs with further radiographic studies of the sinus and orbital area.

Radiographs were taken from a 22 year old male patient for determining dental caries. A supernumerary tooth has been observed on the distal face of the upper left third molar (Figure : 3). In panoramic examination another supernumerary tooth has also been seen on the distal face of the upper right third molar (Figure : 4). An abnormal situation has not been seen in anterior jaw. The position of the one of the tooth was normal, but the other one was mesio-distally orientated. In radiographs, it's been observed that both of the teeth roots were not developed. In clinical examination the teeth were in inclusive position. The patient explained that the teeth did not disturb him.

#### K A Y N A K L A R

- 1 — Gorlin, R.J. and Goldman, H.M. : Thoma's oral pathology, 6th ed., The C.V. Mosby Comp. St. Louis, 1970.
- 2 — Hemmig, S.B. : Third and fourth molar fusion, *Oral Surg.* 48 : 572, 1979.
- 3 — Markowitz, N.R., Wolford, D.G., Harrington, W.S. and Monaco, F. : Bilateral vertical impacted third molars of the midramus, *Oral Surg.* 47 : 107, 1979.
- 4 — Najjar, T.A., Gaston, G.W. and Stadelmann, R. : Impacted tooth at the level of the orbital floor, *Oral Surg.* 48 : 191, 1979.
- 5 — Pindborg, J.J. : Pathology of the dental hard tissues, Munksgaard, Copenhagen, 1970.
- 6 — Subramanian, K.S., Prabhakaran, M. and Premalatha, R. : Ectopic teeth in eyelid, *Arch. Ophthal.* 75 : 810, 1966.